

Cununa Credinței

Periodic al Bisericii Sfânta Vineri-Nouă cu hramul Cuvioasa Parascheva

Anul 9, Nr. 2, Februarie 2010

- Judecata ... iubirii
Crăpătura împărăției cerești
Duhurile Sf. Efrem Sirul
Întoarcerea la viață
- Sf. Cuv. Ioan Casian
Romanul și Gherman din
Dobrogea
- „Isaltații” din Aiud
- Parohia noastră
- Sfânta Liturhie
- Buna schimbare (II)
- Bazilica paleocreștină (V)
- Diavolul este slab
- De vorbă cu Sf. Ioan Gură
de Aur: Predica și furia trebu-
rilor lumești; „Show time”
- Rugăciunea fratelui
Alexandru și lumea
globalizată
- Vraja deșertului și taina
Iordanului
- Fanaticii și habotnicii
- Poezie: Nichifor Crainic,
Arsenie Boca, Radu Gyr
- Cugetări: Mizeria și lipsa;
Despre pieirea dracilor; Cele
ce ne îndeamnă la rele și cele
ce ne îndeamnă la bune; Mult
și puțin

Întâmpinarea Domnului

POSTUL CEL MARE

Încercăm, pînă la înviere, o sumară tâlcuire a Postului Paștilor călăuziți fiind de omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur și de cartea "Postul cel Mare" a lui Alexander Schmemmann.

Judecata ...

Pericopa evanghelică a Duminicii Lăsatului sec de carne ne vorbește despre Înfricoșătoarea judecată, acel timp când "Noi toți trebuie să ne arătăm înaintea scaunului Judecării lui Hristos, ca să ia fiecare după cele săvârșite prin trup, ori bine ori rău" (II Cor. 5, 10). Psalmistul ne-a anunțat cu mult timp în urmă încă despre voia lui Dumnezeu: "Mustrate-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale", iar la judecată, goi, fără chipurile mincinoase cu care ne preumblăm prin lume, vom fi însoțiți numai de bunele și relele noastre. "Unul se va lua, altul se va lăsa" (Mt. 24, 40); unul va merge spre lumina lui Hristos, pentru neîncetata și fără capăt "bună schimbare" altul va coborî în întunericul înghețat al potrivnicului Domnului. Iar iadul va fi pentru unul infernul în care a crezut și pe care l-a hrănit în viața sa sau *nimicul*, în măsura în care în viață nu a crezut în nimic. Fiecăruia după cum a crezut și a făcut.

...iubirii

Traducând parabola, Schmemmann ne spune însă și care este etalonul acestei judecări, care va fi măsura divină: "**iubirea** – nu numai o simplă preocupare umanitară, ci iubirea concretă și personală pentru cel de lângă mine, oricine ar fi, pe care Dumnezeu a făcut să-l întâlnesc în viața mea... Pentru că, întradevăr, ce este dragostea dacă nu acea putere tainică ce transcende întâmplătorul și exteriorul din *celălalt* – prezența sa fizică, treapta socială, originea etnică, capacitatea intelectuală – și ajunge la **suflet**, unica *rădăcină* personală a ființei umane, partea divină din el? ... Nu există iubire *impersonală* pentru că iubirea **este** minunata descoperire a *persoanei* în om, a

unicului și personalului în comun și general..." Pentru Schmemmann, iubirea creștină este opusul *activismului social* în care acționează nu atât iubirea cât datoria, al cărei obiect nu este *persoana* ci "**individul**, o unitate abstractă a unei la fel de abstracte *umanități*". Activistul își proiectează acțiunea în viitor, acționând "în numele dreptății, ordinii, fericirii și pentru realizarea lor" în timp ce iubirea se manifestă **acum**. Pentru binele comun, al grupului sau umanității, persoana poate fi, și adesea este, sacrificată.

Creștinismul are responsabilități atât față de persoană, cât și față de lume dar în ceea ce privește persoana responsabilitatea revine în primul rând creștinului. În relația lor cu ceilalți, oamenii pot fi dușmănoși, indiferenți, "salvatorii lumii" și iubitori de aproapele. Primele două categorii vor repeta povestea bogatului disprețuitor față de suferințele sărmanului Lazăr de la poarta sa și vor ajunge să zică, după moarte și judecată, ca și bogatul: "Trimite pe Lazăr, să-și întindă vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba mea cea

învăpăiată". Cei din a treia categorie trebuie să aibă grijă: "Nu toți suntem chemați să lucrăm pentru *umanitate*, cu toate acestea fiecare dintre noi a primit darul și harul iubirii lui Hristos." Sub așteptarea destinului exemplar, a chemării umanității, se poate ascunde fie trufia, fie lenea și indiferența, iar ei

riscă să ajungă foarte aproape de primii. În fine, cei din a patra categorie sunt cei pentru care se deschide limpede calea către viața cea veșnică. Nici drumul lor nu este însă lin pentru că este presărat cu mulțime mare de ispite menite a-i abate, până în ultima clipă, din cale.

Fiecare a primit darul și harul iubirii lui Hristos, fiecare are nevoie de iubirea personală. Lipsa ei distruge vieți, aduce foamete și mizerie, boală și suferințe; flămândul, bolnavul, întemnițatul pe nedrept sunt lângă noi, rezultat al răcirii noastre, al refuzului de a ne face responsabili de darul iubirii primit de la Hristos. Dar "chiar dacă am acceptat sau nu această responsabilitate, chiar dacă am iubit sau am refuzat să iubim, vom fi judecați."

Întrucât unuia dintre aceștia prea mici frați ai Mei ați făcut, Mie ați făcut.

Judecata de apoi – Mănăstirea Voroneț

Crăpătura împărăției cerești

Povestea cuprinsă în pericopa **Duminicii Lăsatului sec de brânză** ne vorbește despre profetul Iona, căruia Dumnezeu îi spune: Scoală și du-te în cetatea cea mare a Ninivei și propovăduiește acolo, căci fărădelegile lor au ajuns până în fața mea. În loc să urmeze poruncii, Iona se urcă pe o corabie cu care să ajungă la Taris. De-abia pornită însă corabia că începe o furtună puternică care e gata să o sfărâme, iar tragerea la sorți îl desemnează pe profet ca fiind cel vinovat de furia mării. Iona recunoaște și cere să fie aruncat în apă deși corăbierii încearcă să ducă corabia la mal pentru a nu face pierdere de viață omenească. În mare, Iona este înghițit, din porunca Domnului, de un pește mare în interiorul căruia stă trei zile, timp în care se căiește, iar Dumnezeu dă poruncă peștelui să-l lepede pe țărm unde iarăși primește cuvântul Lui de a se duce la Ninive pentru a vesti cetății că în patruzeci de zile va fi distrusă. Iona duce cuvântul Domnului, iar Ninivitenii îl cred. Se îmbracă în sac, cei mari și cei mici și țin post cu toții chiar și cu animalele lor. Însuși regele leapădă veșmântul cel scump, se acoperă cu sac și se culcă în cenușă, împreună cu toți supușii săi cere îndurarea lui Dumnezeu și se întorc de pe calea cea rea. Iar Dumnezeu îi iartă.

Ninivitenii nu au stat pe gânduri, ei nu s-au îndoit de autenticitatea mesajului și nici nu au pus în cumpănă viața cea rea pe care o mare parte o duceau, abandonând păcatul. Mai mult chiar, cei buni s-au căit, rugat și au postit cot la cot cu cei răi. Și chiar dacă nu toți păcătoșii au făcut acestea, atunci le-au făcut totuși suficient de mulți pentru a obține iertarea lui Dumnezeu pentru toți, căci Dumnezeu era hotărât să-i pedepsească dar era hotărât și să-i ierte. De aceea – spune Sf. Ioan Gură de Aur – îi anunță de nenorocirea care trebuia să se întâmple: ca să nu facă ceea ce poruncise să se vestească. “însă pentru ce hotărăște El un termen așa de scurt de iertare? Pentru ca tu să cunoști fapta cea bună a ninivitenilor, care în așa puține zile s-au pocăit de așa multe păcate și le-au stărpit. Totodată trebuie să te minunezi de îndurarea lui Dumnezeu, căreia i-a fost de ajuns o pocăință atât de scurtă pentru atât de multe păcate; de aceea nu trebuie să cazi în deznădejduire, măcar de-ai fi săvârșit mii de păcate.” și continuă Sf. Ioan Hrisostom în omilia la această duminică: “Așadar, vezi cât de adevărat este ceea ce zic eu, că cineva nu trebuie să se teamă de post, ci să se teamă de viața cea desfătă, de lăcomie, de îmbuibare. Îndoparea și

îmbuibarea au zguduit cetatea Ninivei și au adus-o aproape de picire. Postul însă iarăși a întărit cetatea.”

Condiția libertății noastre adevărate și a bucuriei neconținute este scăparea din robia păcatului iar povestea pericopei ne precizează – spune Schmemmann – “condițiile acestei eliberări. “Prima este **postirea** – refuzul de a accepta dorințele și îndemnul firi noastre căzute ca fiind normale, efortul de a ne descătușa din stăpânirea cărnii asupra duhului. (...) Cea de a doua condiție este **iertarea** – că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc. Biruința păcatului, principalul semn al stăpânirii sale asupra lumii, este dispersarea, izolarea, ura. Așadar, prima încercare de a sparge această fortăreață a păcatului este iertarea: reîntoarcerea la unitate, la solidaritate, la iubire. A ierta este a pune între mine și **vrăjmașul** meu iertarea lui Dumnezeu însuși. A ierta este **depășirea punctului mort** în relațiile umane și raportarea lor la Hristos. Iertarea este **crăpătura împărăției cerești deschisă către această lume păcătoasă și decăzută**. În

sâmbăta de dinaintea acestei duminici, Biserica pomenește pe toți cei *luminați prin postire*, pe sfinții care ne sunt modele în post și pocăință, adică pe drumul eliberării noastre. În acest moment al Postului Mare se realizează “tainica întrepătrundere dintre deznădejde și nădejde, dintre întuneric și lumină. Toată pregătirea se apropie acum de sfârșit. Stau în fața lui Dumnezeu, în fața slavei și a frumuseții împărăției Sale. Realizez că aparțin acesteia, că nu am alt cămin, nici o altă bucurie, nici un alt țel...”

„Scosu-s-a Adam din Rai pentru mâncare; pentru aceasta și șezând în preajma lui plângea

tânguindu-se și cu glas de umilință zicea: Vai mie ce am pățimit eu ticălosul. O poruncă am călcat a Stăpânului meu și de tot binele m-am lipsit. Raiule preasfinte, cel ce ești pentru mine sădit și pentru Eva încuiat, roagă pe Cea ce te-a făcut pe tine și pe mine m-a zidit ca să mă satur de florile tale. Pentru aceasta și Mântuitorul către dânsul a zis: Zidirea mea nu voi să piară, ci voi să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină. Că pe cel ce vine la Mine nu îl voi goni afară.”

Deci: “Vremea postului să o începem luminat, supunân-du-ne pe noi nevoițelor celor duhovnicești. Să ne lămurim sufletul, să ne curățim trupul. Să postim precum de bucate așa și de toată patima, desfătându-ne de bunătățile Duhului. Întru care petrecând cu dragoste, să ne învrednicim toți a vedea prea cinstita patimă a lui Hristos, Dumnezeu și Sfintele Paști, duhovnicește bucurându-ne.”

Duhurile Sfântului Efrem Sirul

Doamne și Stăpânul vieții mele, dubul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert nu mi-l da mie.

Iar dubul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, robului Tău.

Așa Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin!

Această rugăciune este citită de două ori la sfârșitul fiecărei slujbe din Postul Mare, de luni până vineri și nu întâmplător: ea ne amintește tot ceea ce trebuie să câștigăm și să lepădăm pe drumul pocăinței, fiindu-ne îndrumar pentru transformarea noastră din timpul Postului.

Duhul trândăviei este refuzul lui Dumnezeu, abandonarea în voia poftelor, risipirea, dezintegrarea noastră în cele exterioare, alungarea sufletului și refuzul schimbării interioare. Din cauza trândăviei omul ajunge în **grija de multe**, în care în loc să se ridice se risipește și mai mult pentru a-și acoperi deznădejdea care îi oprește lumina. Trândăvia și deznădejdea aduc **iubirea de stăpânire**, un soi de dragoste pervertită: dacă omul nu aspiră către Dumnezeu și nu vede în el centrul, își va fi sieși centru absolut, viața îi va deveni egoistă și egocentrică, iar lumea va deveni obiect al nevoilor, dorințelor, ideilor și judecăților lui, deci subordonată acestora. **Grăirea în deșert** se manifestă prin devalorizarea și încărcarea negativă a

cuvântului care, în loc să construiască, să spună adevărul, să inspire și să mântuiască, ajunge să dărâme, să mintă, să otrăvească sau săucidă, devenind astfel **deșertăciune**. *El împinge spre trândăvie, deznădejde și iubirea de stăpânire și transformă viața în iad* – spune Schmemmann. Cele patru se înlănțuie astfel într-un cerc de două ori vicious.

Rugăciunea ne dă însă și antidotul, rețeta salvatoare care cuprinde: **curăția**, adică plinătatea, inversul trândăviei, obținută prin întoarcerea către Dumnezeu și refacerea adevăratei scări de valori; **smerenia**, adică așezarea în această scară de valori; **răbdarea**, cunoașterea nu prin sine, ci prin lumea ce ne înconjoară și care este nesfârșită; și în urmă, dar cea mai de preț, **dragostea** pentru persoana de lângă noi, acum, aici, cu tot ceea ce ne stă în putință, cea care șterge păcatele, sparge canoanele, desfide limitele și-l ridică pe om. Rugăciunea se încheie cu un ultim avertisment care ne dezvăluie cauza tuturor bolilor – **mândria** – și cu modul de utilizare a rețetei: curăția, smerenia, răbdarea și chiar dragostea trebuie luate fără **mândrie**, adică fără intenția de a deveni mai buni decât ceilalți, ci mai buni pentru ceilalți: *...dăruiește-mi ca să văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu este îndemnul*

de a nu transforma iubirea mântuitoare de aproapele în iubirea lumească pierzătoare de sine.

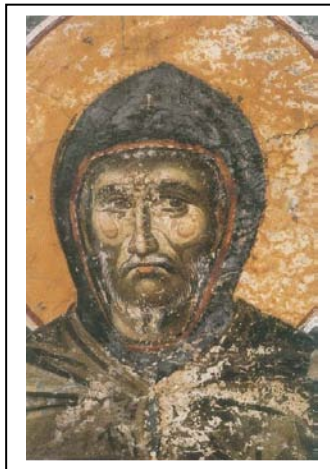
Întoarcerea la viață

Ghidul cel mai nimerit – arată Schmemmann – pentru o “adevărată înțelegere a Postului, a scopurilor și înțelesurilor sale” este **Triodul**, o carte liturgică ce cuprinde cântări și pericope biblice (parabole, povestiri pilduitoare) pentru fiecare zi a unei perioade care începe cu două săptămâni înaintea lăsatului sec de carne și se termină în Sâmbăta Mare. Permanent, cântările sale ne avertizează asupra postirii formale, fățarnice: *Cei ce săvârșesc faptele bune în taină așteptând răsplătirile duhovnicești, nu le vestesc în mijlocul ulițelor, ci mai vartos le poartă poartă înăuntru lor. Și Cel ce vede toate câte se fac în taină ne dă plata înfrânării. Să săvârșim dară postul, nemăhnindu-ne la fețe, ci, în cămărilor sufletelor noastre rugându-ne, neîncetat să strigăm: Tatăl nostru, Carele ești în ceruri, nu ne duce pe noi în ispită, rugămu-ne, ci ne izbăvește de cel rău.* Sau: *...de bucate postindu-te, suflete al meu, și de poște necurățindu-te, în deșert te lauzi cu nemăncarea (...) răilor draci te vei asemăna, care nici odinioară nu mănâncă.*

Punând în opoziție de-a lungul întregului Post smerenia vameșului cu trufia fariseului, **Triodul** ne arată că adevăratul Post este cel al unei “curății interioare”, este “o întoarcere la iubire, o luptă împotriva **vieții distruse**, împotriva urii, nedreptății, invidiei”: *Postindu-ne, fraților, trupește să ne postim și duhovnicește. Să dezlegăm toată legătura nedreptății. Să rupem încurcăturile tocmelilor celor silnice. Tot înscrisul nedrept să-l spargem. Să dăm flămânților pâine și pe săracii fără case să-i aducem în casele noastre... toată scrisoarea nedreaptă a celui de aproape să o lepădăm de la noi, nepuindu-i împiedicare spre sminteală. Să lăsăm desfătarea trupească, să creștem darurile sufletului, și să dăm celor lipsiți pâine, și să ne apropiem către Hristos cu pocăință strigând: Dumnezeu nostru, miluiește-ne pe noi!*

Împotriva concepției actuale că Postul este un chin sau un sacrificiu fără alt sens decât, poate, sănătatea, “o perioadă când ceva ce pare a fi bun este interzis, ca și cum Binelui i-ar face plăcere să ne tortureze” – zice Schmemmann – **Triodul** ne prezintă Postul ca pe o “întoarcere la viața normală, la acea **postire** pe care Adam și Eva au întrerupt-o, introducând în lume suferința și moartea”. Mai mult chiar, Postul este văzut ca “o primăvară duhovnicească, ca o perioadă a bucuriei și luminii”: *Răsărit-a primăvara postului și floarea pocăinței... / Vestirea postului să o primim cu bucurie, că de l-ar fi păzit strămoșul Adam n-am fi suferit căderea cea din Eden...*

Bucuria și lumina sunt mereu cu cei care, oricât de îngustă și dificilă este calea, știu că ea duce la “masa lui Hristos”, iar nevoințele Postului la minunea mântuitoare a Învierii Domnului.

ISTORIA ROMÂNIEI PRIN SFINȚI SĂI

Sf. Cuv. Ioan Casian Romanul și Gherman din Dobrogea

Părinții și strămoșii lor erau creștini din primul secol, fiind botezați în numele Prea Sfintei Treimi poate chiar de Sfântul Apostol Andrei și de ucenicii lui, care au semănat cuvântul Evangheliei lui Hristos în jurul Mării Negre și în Scitia Mică, adică Dobrogea de astăzi.

Ioan s-a născut pe la anul 360 în Dacia Pontică la circa 40 de km de Constanța, în hotarele Cassienilor de unde și numele. După educația primită în școlile locale și mai ales în contact cu călugării așezați în codrii seculari ai Dobrogei, Cuviosul Ioan s-a călugărit încă din tinerețe într-o mănăstire a Eparhiei Tomisului în care se afla și ruda și prietenul său de-o viață, Cuviosul Gherman, născut pe la anul 368. Localitatea Casimcea este considerată vatra străbună a acestor doi sfinți daco-români de la gurile Dunării. Pleacă împreună în anul 380 în pelerinaj la Locurile Sfinte, unde se stabilesc pentru peste cinci ani la o mănăstire de la Betleem și pentru alți șapte ani în mănăstirile și sihăstriile din Egipt. După o scurtă revenire la Betleem, rămân în Egipt până în 399 când pleacă la Constantinopol la Sfântul Ioan Gură de Aur, care i-a hirotonit pe amândoi – pe Sfântul Ioan Casian diacon, iar pe Cuviosul Gherman, preot. Aceasta era pe la anul 400. Rămân împreună până la surghiunirea din scaunul patriarhal a marelui dascăl, apoi Ioan și Gherman pleacă la Roma unde primesc în 407 vestea morții în exil a patriarhului. Întristat, Ioan se stabilește la Marsilia unde întemeiază două mănăstiri, una de călugări și una de maici, fiind primul care organizează monahismul în Apus după regulile vieții monahale din Răsărit și se săvârșește cu pace în anul 435, lăsând în urmă câteva sute de ucenici și trei lucrări: *“Despre așezămintele mănăstirilor de obște și despre*

tămăduirea celor opt păcate principale”, “Convorbiri cu Părinții” și “Despre Întruparea Domnului – contra lui Nestorie”.

După o aspră și îndelungată nevoiță duhovnicească, ajungând la măsura sfințeniei, Cuviosul Părintele nostru Gherman a răposat la Roma, prin anii 405-415, dându-și sufletul cu pace în mâinile lui

Hristos, plin de zile și de harul Duhului Sfânt. Acest mare nevoitor era atât de cinstit de prietenul său, Sfântul Ioan Casian, încât acesta îl numea, în cartea sa "Convorbiri cu Părinții din Pustie", "Sfântul Părinte Gherman". El a contribuit mult la întărirea vieții monahale din Dobrogea, din Italia și din Galia.

Pentru viața lor aleasă, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a trecut, în ceata Sfinților Părinți, la 20-21 iunie 1992, cu data de prăznuire la 29 februarie, iar când nu sunt ani bisecți, la 28 februarie.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

FERICIȚI CEI PRIGONIȚI

„Isaltații” din Aiud

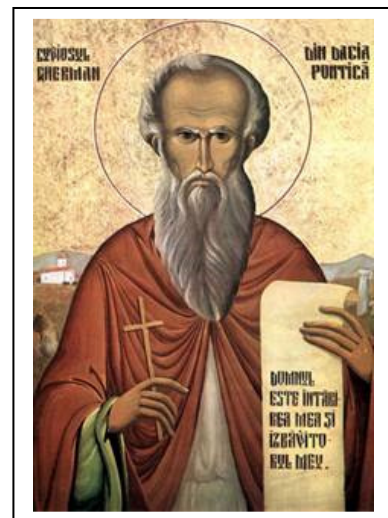
Noul program venea ca o pedeapsă. La ora patru, deșteptarea. De la această oră până la zece seara nu ai voie să te întinzi pe pat. Stai pe marginea patului. nu-i voie să te învelești cu pătura dacă ți-e frig. Se suspendă plimbarea și baia pe trei luni de zile. Orice abatere se pedepsește imediat. Pedepsa e una și aceeași: ți se ia așternutul și zeghea. La doctor numai mort poți să ajungi.

Milițienii umblă în vârful degetelor și spionează camerele. Cum te prinde rezemat într-un cot, numai ce se deschide ușa și vine ordinul: "Dă salteaua afară!" Vin plantoanele și umplu plasa de peste coridor cu saltele și pături. Într-o săptămână, mai tot etajul nostru doarme la podele.

E greu să stai 16 ore fără să te lungеști un pic pe saltea. Dacă te-a prins, îți ia așternutul. Apoi poți să te întinzi pe fiarele patului, dar patul e înghețat și baloturile îți taie oasele. Oftezi, te așezi la podele cu spatele rezemat de zid, cât poți să suportți umezeala peretelui. Te plimbi puțin printre pături. Iar te așezi la podele sau pe balot și cu capul în mâini.

Meditezi. Chinul e ca de iad. Totuși, dacă reușești să te sustragi greutateilor imediate, în meditație, ziua trece ușor. Ne-am deprins și cu asta. După o săptămână – două, toate ți se par foarte naturale. Fie că dormi pe saltea, fie că te covrigești pe podele, zilele trec una după alta și la capătul iernii va veni o nouă primăvară.

În Săptămâna Patimilor îmi întind pătura la podele și dorm o săptămână acolo, jos. (continuare în pagina 15)

PAROHIA NOASTRĂ

Sf. Sfințit Haralambie, a cărui zi de prăsnuire este 10 februarie, este prezent în biserica noastră cu sfinte moaște. De aceea, alături de sărbătorirea, care a avut loc în biserică printr-o slujbă specială, se cuvine să-l avem prezent și în paginile revistei cu ceea ce ne spune sinaxarul despre el.

Acest sfânt a trăit în secolul al II-lea, fiind preot și episcop de Magnezia, o localitate din Asia Mica. Sf. Sfințit Mucenic Haralambie este unul dintre sfinții care s-a învrednicit a primi harul preoției, fiind în treapta ierarhică a episcopatului, deci fiind

păstorul sufletesc al magnezienilor și, în același timp, este mucenic, este martir, pentru că și-a dat viața în mâinile chinuitorilor pentru credința în Mântuitorul Hristos. Sf. Haralambie a activat în Cetatea Magneziei ca episcop, în veacul al II-lea creștin, născându-se undeva în jurul anului 110, din părinți creștini, se pare botezați de Sf. Apostol și Evanghelist Ioan. În timpul împăratului roman Septimiu Sever, Sf. Haralambie a fost anchetat, prigonit în felurite chipuri și ucis la vârsta venerabila de 113 ani. Înainte de obștescul sfârșit, i s-a arătat în vedenie Însuși Domnul, Care i-a cerut pentru viața sa pilduitoare să își exprime o dorință, o

ultimă dorință, pe care i-o va îndeplini, iar sfântul a spus că nu-și dorește altceva decât ca acolo unde va fi cinstită pomenirea lui și pătimirea lui, și unde se vor afla părțile din sfintele sale moaște să fie belșug de grâu, de vin, de untdelemn, să fie vremuri prielnice cu timpuri mănoase și roditoare, și să se înmulțească dobitoacele pământului, să fie pace, să fie liniște, să fie veselie între oameni și să se tămăduiască de boli, mai cu seamă de boala ciumei care a decimat multe secole de-a rândul populația Europei. De aceea, sfântul este venerat ca un ocrotitor al familiilor, al caselor, al gospodăriilor și un tămăduitor și făcător de minuni.

În prezent, conform informațiilor oferite de reintregirea.ro, părțile din moaștele Sf. Haralambie se păstrează și la Catedrala episcopală din Galați, la Biserica Sfântul Dimitrie Sfântul Stelian din București, Biserica

Sfântul Lazăr din Iași, Biserica Sfântul Mina și Biserica Memorială Mihai Viteazul, ambele din Alba Iulia.

SFÂNȚA LITURGHIE

Cântarea Heruvicului

Iată ce simțăminte trebuie să te însuflețească în acele clipe când în biserică începe a se auzi cântarea Heruvicului, prin care toți cei din biserică sunt îndemnați să se pregătească a lua parte la mântuitoarea taină ce are a se săvârși; sunt îndemnați să lepede toată grija cea lumească și cu credință tare, cu dragoste și cu bucurie să primească pe Împăratul slavei, care vine nevăzut, purtat de Heruvimi și înconjurat de cetele îngerești ca să aducă pe Sfântul Jertfelnic jertfă lui Dumnezeu-Tatăl pentru toată lumea și să Se dea spre mâncare credincioșilor. Atunci tu, creștine, pleacă-ți cu evlavie fruntea și cu umilință te roagă, zicând psalmul de pocăință:

„Miluiește-mă, Dumnezeu, după marea mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale ...”

După ce vei isprăvi de zis acest psalm, adu-ți aminte de cuvântul pe care l-a spus Mântuitorul despre Sine: **„Acum a fost preaslăvit Fiul Omului și Dumnezeu a fost preaslăvit întru El”** (Ioan 13, 31), precum și de toate

poruncile, învățăturile și sfaturile date de El ucenicilor Săi la Cina ce de Taină, înainte de Sfintele Sale Patimi cele de bunăvoie; adu-ți aminte de aceste învățături pline de cea mai duioasă iubire de oameni și, uitând toate cele pământești, așteaptă cu frică și cu cutremur să primești și să petreci pe Împăratul împăraților și Domnul domnilor, Care trece în chip nevăzut.

Ieșirea cu cinstitele daruri

Când preotul, singur sau împreună cu diaconul, iese din Sfântul Altar pe ușa dinspre miazănoapte, strămutând cu multă evlavie Cinstitele daruri de la Proscomidiar la Sfânta Masă, pleacă-ți capul și te roagă înlăuntrul tău, zicând: **Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta!** (continuare în pagina 15)

DESPRE BUNA SCHIMBARE (II)

Posibilitatea schimbării există

Toți trei (Ierarhi - n.n) au trăit într-o epocă cosmogonică, care a prezentat scindări profunde, instabilități socio-politice, căutări îndrăznețe, o mai generală reordonare a ideilor, epocă care are asemănări serioase cu a noastră. (...)

Prin firea sa omul este ființă supusă transformării și “schimbătoare”, susceptibilă mutațiilor. Chiar și în cea mai de jos cădere există cale de ieșire. (...) “Dacă păcătuiești - accentuează Sfântul Grigorie - întoarce-te pe drumul cel drept; iar dacă pășești drept, înteește-ți eforturile”.

Optimismul lor izvorăște din faptul că studiază taina omului în conexiune cu taina lui Dumnezeu. Răul nu are ipostază proprie, nu există prin el însuși, în paralel cu Dumnezeu – așa cum ar vrea unele religii dualiste. Este privat de ființă. Răul este o deviație, este produs al folosirii egoiste, interesate a libertății de către om. Este vorba de un epifenomen care poate fi îndepărtat, de care omul poate scăpa în colaborare cu factorul dumnezeiesc. Primordial și dumnezeiesc în noi este tot ceea ce este “conform cu firea”. Ceea ce este “împotriva firii” este produsul unei libertăți înstrăinate de Dumnezeu Iubirii. “Căci păcatul este înstrăinarea de Dumnezeu”. “Schimbarea în bine” este realizabilă și se impune ca atare. În ciuda “înstrăinării” și căderii, firea umană nu a încetat să fie purtătoarea chipului lui Dumnezeu” și deci, prin natura sa, nu a încetat să fie bună.

(...) Optimismul lor se întemeiază pe faptul că un om nou, un al doilea Adam, și-a asumat întreaga fire umană, a readus libertatea umană pe drumul iubirii dezinteresate, a realizat buna întoarcere, a dat o nouă orientare neamului omenesc. “Înomenirea lui Hristos este noua mea plămuire” spune Grigorie. Înomenirea lui Hristos a adunat “în ea însăși și către Dumnezeu, firea umană cea scindată și fărâmițată în mii de fărâme”. Hristos a realizat reunirea firii umane în ea însăși și în Sine Însuși și a rechemat-o la vechea unitate a comuniunii de iubire. Biruința este deja săvârșită. Prin evenimentul pascal toate s-au înnoit. Pentru fiecare om se pune acum problema participării la această înnoire. În limbajul creștin codificat această chemare este cunoscută sub termenul de “metanoia” pe care Sf. Grigorie o definește ca “întoarcerea către cele superioare”. În dinamica Paștelui, omul este chemat la efortul unei schimbări înnoitoare.

(...) Cei trei sfinți leagă toate apelurile lor la pocăință (metanoia) de evenimentul asumării firii umane de către Hristos și legăturile Sale cu fiecare persoană. “Cât mai este timp – scrie Sfântul Grigorie – să-L cercetăm pe Hristos, să-L mângâiem pe Hristos, să-L hrănim pe

Hristos, să-l îmbrăcăm pe Hristos, să ne adunăm în jurul lui Hristos, să-L cinstim pe Hristos”. Sfântul Ioan Hrisostom vede dezbrăcarea lui Hristos repetându-se în faptul că atâția oameni lipsiți de îmbrăcăminte continuă să fie întâlniți în comunitățile noastre. În persoana lor se repetă foamea și setea Celui Răstignit.

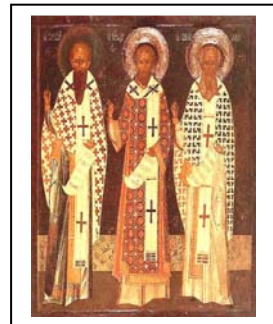
(...) Însă optimismul lor în ceea ce privește cele omeneste este plin de răbdare. Ei nu văd metamorfoza și schimbarea petrecându-se forțat – așa cum mai târziu va încerca să facă Islamul. “Buna schimbare” se mișcă în limitele libertății omului. Constant, acești mari învățători ai Bisericii se referă la libertatea persoanei umane, acest “impuls al autodeterminării care desigur este adecvat firii raționale”. Antropologia celor Trei Ierarhi rămâne antropologia harului și a libertății.

(...) Și-au asumat inițiative creatoare, practice, înăuntrul societății. Încă preot, în Antiohia, Sfântul Ioan Hrisostom a pus în mișcare oameni și multe bunuri pentru a asigura întreținerea a 3.000 de văduve și a sute de străini, bolnavi, prizonieri. În Constantinopol, o dată cu noile posibilități pe care i le oferă tronul arhiepiscopal, oferă asistență la 7000 de săraci.

Sfântul Grigorie merge în capitala imperiului, atunci când toate sunt întunecate și fără de speranță din cauza dominației arienilor, pentru a se dedica acolo unei bătălii crunte și pentru a schimba mersul lucrurilor. Imediat după aceea părăsește tronul patriarhal pentru a înlesni pacea între partidele ortodoxe.

Activitatea Sfântului Vasile cel Mare apare literalmente ca surprinzătoare prin complexitatea și prin dinamica ei socială, prin organizarea “unui oraș nou” care mai târziu va primi numele lui, “Vasiliada” – despre care el însuși a evitat să scrie – cu spitale, orfelinate, case de oaspeți, școli, ateliere. Pentru funcționarea acestuia a mobilizat o mulțime de oameni pe baza unui plan social sistematic concret, a cărui realizare a urmărit-o el însuși pas cu pas “imitând slujirea lui Hristos”.

(...) Cei trei sfinți i-au întâmpinat cu dragoste părintească și cu smerenie pe cei neputincioși și cu demnitate și bărbăție nobile pe cei puternici. Este arhicunoscută atitudinea Sfântului Vasile în fața împăratului Valens, precum și critica Sfântului Ioan față de abuzurile împărătesei Eudoxia. Toți trei au primit atacuri nu numai din partea factorilor politici, ci și din partea celor bisericești. “Să nu văd în fața ochilor – scrie Sfântul Grigorie, rezumând în acest punct experiența celor trei – pe episcopii cei răi... Urăsc învățătura când viața o contrazice”. Au trudit pentru o schimbare spre mai bine, cu entuziasm și generozitate, păstrându-si fiecare particularitățile și personalitatea sa. (*Anastasiu Yannoulatos – Ortodoxia și problemele lumii contemporane*)

O ISTORIE A ORTODOXIEI ROMÂNEȘTI

Bazilica paleocreștină (V)

Al doilea cap de pod pe limesul danubian (pod construit de arhitectul Teophilus Patricius sub Constantin cel Mare), la 5 km Vest de Corabia, era **Sucidava** (azi Celeiu), centru urban de sec. III, cu zid de incintă din piatră, de sec II, suprapus peste o veche așezare dacică aflată, la rândul ei, peste altele ce merg până în neolitic (cultura Coțofeni).

În cetățuia militară a orașului roman, amplasată pe locul cel mai înalt, s-a dezvoltat un important centru creștin în secolele IV-VI.

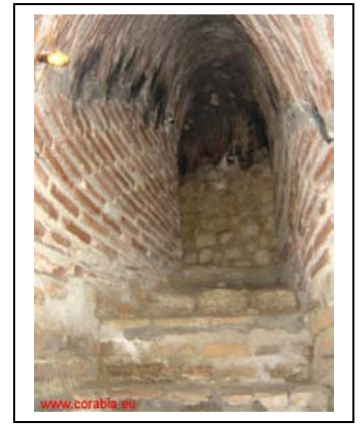
Mărturie stau fundațiile celei mai vechi bazilici paleocreștine, cunoscută până azi la nord de Dunăre, descoperită în colțul de Nord-Vest al cetății, la 12 m de zidul de apărare. Construită în sec. al VI-lea pentru garnizoana fortăreții bizantine, bazilica ținea, de la 535, de Arhiepiscopatul Justiniana Prima (Tauresium, locul natal al Împăratului Iustinian, la 40 km de Naissus).

Planul este cu o singură navă (de tip „sală” de 10,2x20,9m, cu un posibil amvon central) și absidă

semicirculară orientată spre 122°SE, adică cea de răsărit a soarelui, la 22 decembrie, solstițiul de iarnă.

În bazilică au fost găsite trei sarcofage (din cărămidă pătrată de 34x34x54 cm), capul fiecărui mort, orientat cu fața către acest răsărit hibernal, fiind așezat pe o cărămidă cu semnul crucii.

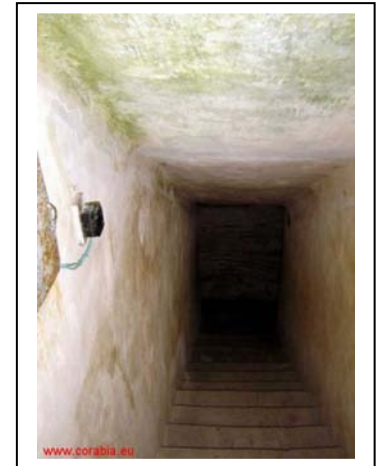

Sub fundațiile din piatră și cărămidă, legate cu mortar de var, ale bazilicii bizantine, s-au descoperit niște straturi de dărâmături romane mai vechi, amfore și o amuletă din plumb, ce indică existența unui lăcaș creștin cu 200 de ani mai vechi, adică de sec. IV.

Cele două inscripții de pe amfora de 16,4 litri indică numele Lukonochus, fiul lui Lzkatios, care este primul preot cunoscut că a păstorit la nord de Dunăre. Acesta este încă un argument că localitatea a avut un episcop ce ar fi ținut, în secolul al IV-lea, de Sirmum sau de Salonic.

Multe alte obiecte paleocreștine revendică prezența unei episcopii, precum: inel de bronz cu inscripție (sec. III), țigle cu monograme CHI-RO sau cu cruce (sec. IV), oglindă de plumb cu cruci pe ramă (sec. V), elemente de arhitectură, opaițe de ceramică, pandantiv din bronz sau cataramă de centură din bronz toate marcate cu cruce.

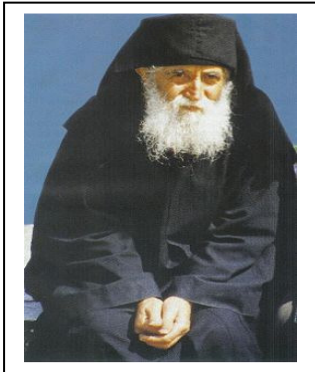
Sucidava a fost distrusă de huni în anul 447, împreună cu alte 70 de așezări de pe ambele maluri ale Dunării. (Silvia PĂUN – din vol. *În absida altarului*) – *Va urma*

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Diavolul este slab

- Părinte, îmi spune gândul că diavolul, mai ales în zilele noastre, are multă putere.

- Diavolul are răutate și ură, nu putere. Dragostea lui Dumnezeu este Atotputernică. Satana încearcă să pară atotputernic dar nu este. Pare puternic dar este cu desăvârșire slab. Multe planuri ale sale de

distrugere se strică înainte de a începe să se realizeze. Ar lăsa vreodată un tată foarte bun niște haimanale să-i bată copiii?

- Părinte, mă tem de diavoli.

- De ce să te temi? Diavolii nu au nicio putere.

Hristos este atotputernic. Ispita este putredă. Nu porți cruce? Armele diavolului sunt slabe. Hristosul nostru ne-a înarmat cu Crucea Sa. Numai când lăsăm armele cele duhovnicești, atunci vrăjmașul are putere. Un preot ortodox a arătat o cruciuliță mică unui vrăjitor și a făcut să se cutremure diavolul pe care acela îl chemase cu vrăjile lui.

- De ce se teme atât de mult de cruce?

- Pentru că atunci când Hristos a primit scuipările, pămuielile și loviturile, a zdrobit împărăția și stăpânirea diavolului. În ce chip a biruit Hristos! **Cu trestia a zdrobit stăpânirea diavolului**, spune un oarecare sfânt. Adică atunci când I-au dat ultima lovitură cu trestia peste cap, atunci a zdrobit stăpânirea diavolului. Adică răbdarea este apărarea duhovnicească și smerenia, arma cea mai puternică împotriva diavolului. Cel mai mare balsam al Jertfei de pe Cruce a lui Hristos este faptul că a zdrobit pe diavol. După Răstignirea lui Hristos, diavolul este ca șarpele căruia i s-a luat otrava, sau ca câinele căruia i s-au scos dinții. Diavolii sunt acum dezarmați, iar noi înarmați cu Crucea. Nimic, nimic nu pot face diavolii făpturii lui Dumnezeu, dacă nu le dăm noi drepturi. Fac numai gălăgie, nu au stăpânire.

Odată, pe când eram la Chilia Sfintei Cruci, am petrecut o priveghere foarte frumoasă, căci noaptea s-au adunat mulți diavoli în podul chiliei. La început loveau puternic, ca și cu niște baroase, apoi făceau zgomot, ca și cum ar rostogoli cioate mari, trunchiuri de copaci. Am făcut semnul Crucii pe tavan și am, cântat: **Crucii tale ne închinăm, Stăpâne...** Cum terminam, începeau iarăși cioatele. Acum – mi-am spus – vom face două străni. Una voi cu cioatele de sus și una eu de jos. Când începeam eu, se opreau aceia. Odată cântam: **Crucii tale ne închinăm...** apoi; **Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta ai dat-o nouă...** Am petrecut cea mai plăcută

noapte cu psalmodie și, când mă opream puțin, continuau aceia cu recreerea. De fiecare dată prezentau o altă cântare.

- Când ați cântat prima oară n-au plecat?

- Nu. Cum terminam eu, începeau aceia. Da, trebuia să scoatem p priveghere la amândouă strănile. A fost o priveghere frumoasă. Am cântat cu sete. Am petrecut zile plăcute...

- Părinte, cum e diavolul?

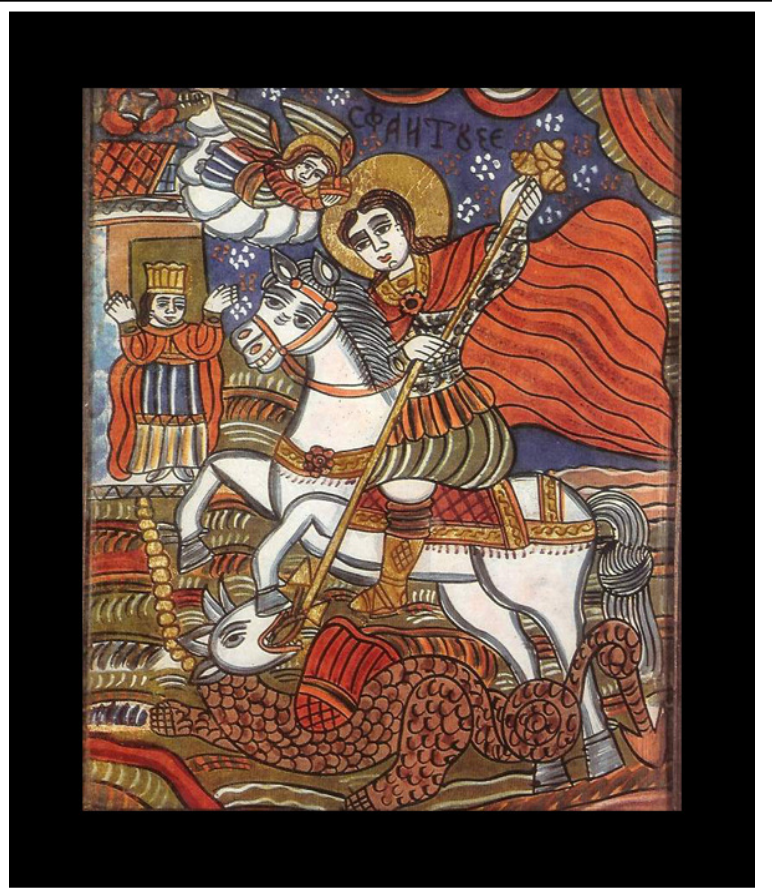
- Știi ce „frumos” este? Ceva deosebit. Numai să-l vezi. O, cum nu îngăduie dragostea lui Dumnezeu ca omul să-l vadă pe diavol! Cei mai mulți ar fi murit de frică. Gândește-te, dacă l-ar vedea cum acționează, dacă i-ar vedea... chipul lui cel „dulce”! Dar unii ar fi avut o bună distracție. Știi ce distracție? Cum îi spune? Cinema?... Dar ca să vadă cineva un astfel de film trebuie să plătească mult ... și nu știi dacă l-ar putea vedea!

- Are coarne, coadă?

- Da, toate accesoriile!!!

- Părinte, diavolii s-au făcut atât de urâți atunci când au căzut și din îngeri au devenit diavoli?

- Ei, desigur! Și acum sunt ca loviți de trăsnet! Dacă un trăsnet cade și lovește un copac, acesta nu se va face îndată un buștean negru? Așa sunt și ei, ca loviți de trăsnet. Într-o vreme îi spuneam lui aghiuța: **Vino să te văd, ca să nu cad în mâinile tale! Acum numai cât te văd, îmi dau seama cât de rău ești. Dar dacă aș cădea în mâinile tale, cât rău mi-ai face!** (Cuviosul Paisie AGHIORITUL – *Cu durere și dragoste pentru omul contemporan*)

Predica și furia treburilor lumești

Aud pe mulți spunând: *Când suntem în biserică și ascultăm predica, ne căim de păcatele noastre; dar, după ce plecăm, ajungem alții; focul râvnei ni se stinge. Ce să facem ca să nu se mai întâmple asta?*

Să vedem de unde vine! Din ce pricină se petrece în noi o schimbare atât de mare? Pricina o găsim în aceea că nu ne ocupăm de ce trebuie și că avem legături cu oameni răi. N-ar trebui ca, după ce plecăm de la biserică, să ne ocupăm cu lucruri care n-au nicio legătură cu biserică, ci, îndată ce ajungem acasă să luăm Biblia,

să chemăm în jurul nostru pe cei ce-au stat acasă și să le împărtășim și lor cele spuse la biserică și numai după aceea să ne apucăm de treabă. Dacă atunci când ieșim de la baie nu ne ducem în piață ca nu cumva cele din piață să ne strice buna dispoziție ce-o avem în urma băii, cu mult mai mult trebuie să facem așa când ieșim de la biserică. Dar noi facem tocmai dimpotrivă. De aceea, pierdem totul. Nu s-a întărit încă bine în sufletul nostru folosul celor spuse la predică, că furia cea mare a treburilor lumești se năpustește peste noi și târăște cu ea toate cele auzite la biserică. Ca să nu se întâmple asta, după ce pleci de la biserică, nu fă altă treabă mai cu neapărată trebuință decât repetarea celor spuse la predică.

Ar fi cu totul lipsit de judecată să dăm treburilor lumești cinci-șase zile pe săptămână, iar celor duhovnicești, nici măcar o zi, dar, mai bine spus, nici o mică parte din zi. Uitați-vă la copiii noștri! Nu citesc ei toată ziua lecțiile pe care le au de învățat? Așa să facem și noi! Altfel, nu ne va fi de nici un folos venirea la biserică; că turnăm în fiecare zi în noi, ca într-un vas găurit, învățăturile, că pentru păstrarea celor spuse în predică nu ne dăm nici atâta silință cât o dăm pentru aur și argint. Când primești câțiva dinari, îi pui în pungă, ba mai strângi la gură punga; iar noi, în biserică, primim cuvinte mai de preț ca aurul și pietrele scumpe, primim visteriile Duhului, dar nu le depunem în taințele sufletului, ci, fără de nicio grijă, le lăsăm să zboare la întâmplare din mintea noastră. Cine va avea milă de noi, când noi suntem proprii dușmani, când noi înșine ne aruncăm într-o atât de mare sărăcie sufletească? Ca să nu se întâmple asta, să ne punem o lege de netrecut nouă, soților noastre și copiilor noștri: să afierosim o zi întreagă din săptămână predicii și celor auzite la biserică. Așa vom prinde mai ușor cele ce se vor mai spune; oboseala va fi mai mică, iar câștigul nostru mai mare, pentru că, având în minte predicile de mai înainte, înțelegi iute cele ce vor fi spuse... (Din omilia V)

Nu cere de la Dumnezeu acelea pe care le primești de la diavol. Dumnezeu dă inimă zdrobită, smerită, trează, curată, frântă, pocăită și pătrunsă de durere. acestea sunt darurile lui pentru că de ele, mai cu seamă, avem noi nevoie. În fața noastră stă un război cumplit: lupta noastră este împotriva puterilor nevăzute; bătălia noastră, împotriva duhurilor răutății; războiul nostru, împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor. Ar fi de dorit ca să ne sârguim să fim treji, să ne deșteptăm ca să putem face față acelei oștiri sălbătice. Dar dacă râdem și jucăm, dacă stăm toată vremea nepăsători, vom cădea, chiar înainte de a ne ajuta diavolul, din pricina propriei noastre nepăsări. Nu e al nostru să râdem neîncetat, să ne îmbuibăm, să petrecem, ci a celor de pe scenă, a femeilor stricate, a bărbaților desfrânați, a paraziților și a lingușitorilor; nu a celor chemați la cer, a celor înscriși în cetatea de sus a celor care au în mâini armele cele duhovnicești, ci a celor ce fac voile diavolului. Diavolul, diavolul a făcut din răs și din joc o artă, ca să atragă la el pe ostașii lui Hristos, ca să le înmoaie tăria râvnei lor. De aceea a zidit și teatre în orașe, a făcut iscușiți pe actori ca, prin vătămarea sufletească adusă de cuvintele lor, să răspândească o ciumă ca aceasta în tot orașul. Cele pe care Pavel ne-a poruncit să le evităm – vorbele proaste și glumele – pe acelea diavolul ne îndeamnă să le căutăm.

Și ceea ce-i mai cumplit din toate sunt lucrurile de care se râde. Când spun actorii vreo vorbă de ocară sau cuvinte de rușine, mulți oameni proști râd și se veselesc; aplaudă vorbe și gesturi ce-ar trebui pietruite; iar prin plăcerea aceasta atrag, asupra capetelor lor cuptorul cel de foc. Cei ce aplaudă pe actori, aceia mai cu seamă sunt cei care îi încurajează să vorbească așa; de aceea e și drept ca ei să fie pedepsiți și pentru pedeapsa ce-i amenință pe actori. Dacă nu s-ar mai duce nimeni să-i privească, n-ar mai juca nimeni pe scenă; dar când vă văd că părăsiți atelierile, meseriile, câștigul de pe urma îndeletnicirilor voastre, că lăsați totul la pământ ca să vă duceți la teatru, atunci actorii capătă și mai mult curaj și-și dau și mai mare silință ca să joace cât mai bine. Nu spun aceste lucruri ca să-i dezvinovățesc, ci ca să aflați că voi sunteți pricina și rădăcina unei nelegiuiri ca aceasta, voi care vă pierdeți toată ziua la teatru, bătându-vă joc de sfințenia căsătoriei și făcând de ocară această taină mare. Nu este atât de păcătos cel ce joacă astfel de roluri cât tu, mai mult decât el, tu care-i poruncești să facă asta; dar mai bine spus, nu-i poruncești numai, ci prin râvnă, veselie, râsul și laudele jocului lor contribui în toate chipurile la înființarea unor astfel de oficine drăcești. Spune-mi, te rog, cu ce ochi te mai poți uita acasă la femeia ta când o vezi batjocorită pe scenă? Cum nu roșești, gândindu-te la tovarășa ta de viață, când vezi că pe scenă toate femeile sunt făcute de ocară? (Din omilia VI – Omilia la Matei)

HRANA CARE UCIDE

Rugăciunea fratelui Alexandru și lumea globalizată

Mihai ALBĂSTROIU

Printr-o filieră oarecare, la cunoștința lui Constantin Noica a ajuns o întâmplare petrecută în 1944, la o mânăstire de maici din Moldova, ocupată de trupele sovietice. Revenite după urgie, maicile au găsit un bilet cu un conținut surprinzător: *Comandantul trupelor care au ocupat mânăstirea vă declară că a lăsat-o neatinsă și vă cere să vă rugați pentru sufletul său.* Scrisoarea ofițerului sovietic era formulată ca o rugămintă. În realitate, ea era mai mult decât un apel la rugăciunea altora pentru propria mântuire. Trebuie să fi fost de fapt o rugăciune proprie. Noica și-a explicat gestul ofițerului sovietic prin faptul că *nu oricine poate triumfa asupra victoriei proprii și să simtă atât de adânc ca fratele Alexandru că nu are ce face cu ea.* Se știe foarte bine că armata sovietică, la intrarea în România, a făcut samavolnicie în rândul populației civile... Valoarea smereniei lui Alexandru a înțeles-o foarte bine Noica: *Rugați-vă pentru fratele Alexandru! Roagă-te și tu, cititorule, căci numele nu privește doar pe comandantul trupelor victorioase – dar ce ai făcut între timp Frate Alexandru? Ți-ai petrecut zilele în închisoare, sau ai devenit un conformist? – ci numele îi privește pe toți ceilalți frați Alexandru, biruitori nesiguri și ei. Rugați-vă pentru Fratele Alexandru din China, dar nu uitați pe fratele Alexandru din Statele Unite; rugați-vă pentru cei puternici de pretutindeni, pentru cei ce știu, fizicienii, matematicienii și supratehnicienii, dar care nu mai știu bine ce știu și ce fac, pentru cei ce posedă și dispun, cu economiștii lor cu tot; rugați-vă pentru cei ce rătăcesc triumfători prin viață lipsiți de cultură, dar și pentru cei ce rătăcesc în cultură; pentru omul European, care a triumfat asupra nevoilor materiale, pentru omul modern, care a triumfat asupra Naturii și a bunului Dumnezeu. Rugați-vă pentru fratele Alexandru.* Mesajul fratelui Alexandru este de o frumusețe uluitoare și el trebuie să fi fost un om “peste vremi”. Pentru că este o excepție ca un soldat “al imperiului unde lui Dumnezeu i-a fost interzis să existe” să respecte valorile spiritualității răsăritene.

(...) În cel de-al treilea mileniu creștin, civilizația umană și creștinismul se confruntă cu o provocare de proporții și fără precedent atât prin dimensiuni, cât și prin implicații: mondializarea sau, mai exact, globalizarea în curs de realizare a întregii existențe. Lumea în curs de globalizare este rezultatul unei profunde mutații economice cu grave implicații, nu doar sociale și culturale, ci ontologice și

existențiale. Apar imperii de tip nou în finanțe, comerț, informatică, media, care-și deplasează electronic capitalurile de la un capăt la altul al planetei, urmărind exclusiv profitul. În noua lume globalizată, economicul și tehnologicul se impun autoritar în fața celorlalte domenii: politic, social, cultural și, mai ales, religios. În această lume desacralizată în care banul este operatorul, mijlocul și finalitatea absolută, în care mulți oameni nu au locuri de muncă ori sunt angajați temporar sau sub capacitate, individul este strivit de legea absolută a profitului. Deci să ne rugăm *pentru cei puternici de pretutindeni, pentru cei ce știu, fizicienii, matematicienii și supratehnicienii, dar care nu mai știu bine ce știu și ce fac, pentru cei ce posedă și dispun cu economiștii lor cu tot, pentru cei ce rătăcesc triumfători prin viață lipsiți de cultură.* Să punem lângă prosperitatea occidentului spiritualitatea omului răsăritean și să încercăm să dăm un răspuns crizei generale a sensului vieții, pentru că *secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc.* Și dacă nu reușim, nu rămâne decât să ne rugăm pentru omul modern care trăiește doar pentru producție și consum.

(...)

Așadar, mesajul fratelui Alexandru se aude după căderea cortinei de fier și după aderarea României la Uniunea Europeană și ascunde un conflict ontologic între omul pătruns de dimensiunea sacralului și cel rezultat din realitatea tehnică a epocii postmoderniste a goanei după prosperitate. Acum, după integrare, în epoca mult așteptatei prosperități economice, trebuie să ne rugăm pentru omul european care a triumfat asupra nevoilor materiale, pentru omul modern care a triumfat asupra naturii și asupra *bunului Dumnezeu.*

Peter Brueghel cel Bătrân - Triumful morții

Vraja deșertului și taina Iordanului

Atât ortodocșii cât și islamicii văd realitatea cu un “al treilea ochi”, adică percep energiile subtile care ne înconjoară sau ne constituie. Trăirea acestei cunoașteri este însă diferită, deoarece Islamul are experiența magiei în timp ce Ortodoxia contemplă duhul dumnezeiesc. Lipsiți de comunicarea cu transcendența, arabii și-au dezvoltat măiestria practicilor oculte, ei scotocesc elementele naturii pentru a obține forțe magice din plante, metale, pietre prețioase etc. Dimpotrivă, la ortodocși, spiritul apofatic a înălțat sensibilitatea spre tainele împărăției divine, spre universul sideral în care locuiesc îngerii. Creștinii orientali văd în abis “lumea de dincolo”, arabii cercetează misterele “lumii de dincoace”. De altfel, există în tradiția islamică o formă de ocultism numită “geomanția” adică arta de a ghici în nisip. Această formă de divinație se explică poate prin destinul popoarelor arabe care au trăit timp de milenii în deșert. Să notăm că nisipul este pentru islamici o materie cu puteri sacre; mahomedanii se șterg cu nisip pe față în timpul rugăciunii. Ni se pare ciudată o astfel de ceremonie, la fel cum arabilor le poate părea ciudat obiceiul nostru de a scufunda în apă copilul la botez. În Orientul Apropiat, la care ne referim în studiul de față, coexistă două tradiții: magia nisipului și harisma apei, adică **vraja deșertului și taina Iordanului**. Deșert înseamnă nisip și piatră, un peisaj natural mineral, născător de halucinații. Nu întâmplător pietrele prețioase au la arabi semnificații oculte, vrăjitoarești (se spune că Allah era stăpânul pietrei Ka’ba). Nestematele din părul Șeherezadei au o frumusețe magică, ele farmecă privirea, fascinează ochiul. Dar să recunoaștem că nestematele abundă și în ritualul ortodox; mitrele episcopilor sunt împodobite cu puzderii de pietre prețioase, au acea strălucire orientală de stil bizantin. Se naște atunci întrebarea: **este Bizanțul expresia unei seducții oculte?** Putem vorbi în ritualistica ortodoxă de reminiscențe magice? Podoabele bizantine seamănă mult cu luxurianța musulmană a califilor și asta pentru că între creștinismul răsăritean și tradiția islamică există acea asemănare orientală bazată pe cultul frumuseții “care-ți fură privirea”. În Orient, frumosul este virtutea principală, e criteriul fundamental al vieții, de aceea modelul răsăritean este “**sublimul**” nu “**absolutul**” spre care năzuiește

raționalismul apusean. Tentația islamică a absolutului (bazată pe tradiția gnozei) e covârșită de imaginea lumii ca frumusețe divină. Frumusețea de tip oriental e în relație cu **arta ispitirii**. De la mirodeniile culinare și parfumurile rafinate, până la muzica persuasivă și cultul pietrelor prețioase, Orientul ni se dezvăluie ca o mare paradigmă a Seducției. Harul ispitirii e comentat chiar și în cartea sfântă a arabilor: *O voi, cei ce credeți că vin la voi femei credincioase, atunci ispitiți-le...* (Coranul 60, 6). E imposibil să desprindem tradiția ortodoxă a ceremonialului religios de această paradigmă orientală dar totodată ar fi greșit să identificăm liturgicul cu “ispita”. Vom face aici o paranteză lămuritoare. Dezvoltat pe solul calofiliei răsăritene, creștinismul ortodox a asimilat la nivel expresiv, un anume ceremonial fastuos, o anume “punere în scenă”. Dar întregul arsenal al esteticii este deturnat în Ortodoxie spre credința în Dumnezeu, căpătând chipul rugăciunii. Această translație dinspre luxurianța bogăției pământești spre nădejdea bogăției cerești e un fel de “insurecție” pe care a comis-o Evanghelia în Orient. Vom observa că muzica, arta ornamentației, parfumurile și nestematele Răsăritului au devenit în cultul ortodox ofrande sfinte. Tot ceea ce era ispită s-a convertit în doxologie, slavă a lumii “de dincolo”. Prin spiritualitatea creștină, ornamentele strălucitoare ale Răsăritului păgân s-au transformat în **lauda Ierusalimului ceresc**. Fastul din bisericile ortodoxe nu vorbește nici decum despre opulența lumii de aici, el prefigurează parusia, timpul viitor, lumina de negrăit a Sfintei Treimi. “*Cupolele bisericilor strălucesc de o lumină care nu e în această lume* – spune Vladimir Lossky. Această bogăție “virtuală”, alta decât bogăția terestră a islamului, are la ortodocși o frumusețe parusiacă, sau, cu alte cuvinte, metafizică. E un fast “viitorologic” nu prezent, e imaginea anticipată a “timpului ce va să vină”. Frumusețea sclipitoare a bisericilor ortodoxe, desprinsă de orice orgoliu terestru, îndeamnă spre cunoașterea duhovnicească pe care Sfântul Isaac Sirul o definește drept *simțul vieții veșnice* sau *simțul realităților tainice*. Față de fascinația magică a Islamului, Ortodoxia dezvăluie o fascinație **apocatastazică**. Dacă mahomedanii consumă epicureic frumusețile vieții de acum, îndemnați fiind de Coran să trăiescă ritualic bucuria cărnii, mărturisitorii lui Iisus “pregustă” dulceața împărăției lui Dumnezeu din ziua “a opta”. Iată cele două forme ale seducției orientale, cele două imagini ale bogăției Răsăritului, ambele născute sub zodia Nestematei. (Va urma)

Sanctitatea Sa Bartolomeu: despre fanaticii si habotnicii care se numesc "aparatori ai Ortodoxiei" si care urmaresc scindarea Bisericii (Cuvant Pastoral in Duminica Ortodoxiei)

Sfânta noastră Biserică Ortodoxă își comemorează astăzi propria sărbătoare, și – din această istorică și martirică Patriarhie Ecumenică – Biserica Maică, a Constantinopolului, transmite binecuvântarea sa, dragostea și susținerea tuturor fiilor săi duhovnicești credincioși și fideli din întreaga lume, invitându-i să sarbatoreasca alături, în rugăciune.

Toți cei care s-au străduit peste ani să suprimă Biserica prin diferite persecuții vizibile și invizibile; cei care încercau să falsifice Biserica cu învățăturile lor eretice; cei care au vrut să reducă la tăcere Biserica, privând-o de marturisitorii săi; toți aceștia s-au dovedit fără succes. Norii de Mucenici, lacrimile de Asceți, și rugăciunile de Sfinți au protejat Biserica spiritual, în timp ce Mângâietorul și Duhul Adevărului a condus-o spre împlinirea adevărului.

Cu un sentiment de datorie și responsabilitate, în ciuda obstacolelor și a problemelor, ca Întâi Tron al Bisericii Ortodoxe, Patriarhia Ecumenică are în grijă protejarea și realizarea unității Bisericii Ortodoxe, pentru ca într-un singur glas și într-o singură inimă să putem mărturisi credința ortodoxă a părinților noștri, în toate timpurile și, desigur, în vremurile pe care le trăim. Pentru că Ortodoxia nu este o comoară de muzeu, care trebuie să fie conservată, ci este o suflare de viață care trebuie să fie transmisă și să îi impulsioneze pe toți oamenii. Ortodoxia este întotdeauna contemporană, atâta timp cât o vom promova cu umilință și o vom interpreta în lumina întrebărilor și a nevoilor existențiale ale umanității, în orice perioadă istorică și în orice circumstanțe culturale.

În acest scop, Ortodoxia trebuie să se afle în dialog constant cu lumea. Biserica Ortodoxă nu se teme de dialog, pentru că adevărul nu se teme de dialog. Dimpotrivă, dacă Ortodoxia s-ar retrage în sine și nu ar dialoga cu cei din afară, ar eșua în cadrul misiunii sale și nu va mai putea fi o Biserică "sobornicească" și "ecumenică". Aceasta va deveni, în schimb, un grup introvertit și autoizolat, un "ghetou" la marginea istoriei. Tocmai de aceasta Părinții Bisericii nu s-au temut niciodată de dialogul cu cultura spirituală din timpurile lor – și nici chiar cu închinătorii la idoli păgâni și cu filosofii lumii lor – influențând, prin urmare, și transformând civilizația timpurilor lor și dăruindu-ne o Biserică cu adevărat ecumenică.

Astăzi, Ortodoxia este chemată să continue acest dialog cu lumea exterioară, pentru a da mărturie despre

suflarea dătătoare de viață a credinței sale. În mod clar, acest dialog nu poate îmbogăți lumea din afară decât în cazul în care acesta pornește de la cei ce poartă numele de creștin. Astfel, noi trebuie să vorbim mai întâi despre creștinismul dintre noi, rezolvând diferendele noastre, pentru ca mărturia noastră în față lumii din exterior să devină credibilă. Strădaniile noastre pentru unirea tuturor creștinilor reprezintă o poruncă primită de la Domnul nostru, care înainte de Pătimirea Sa S-a rugat către Tatăl, ca "toți (ucenicii) să fie una, pentru ca lumea să creadă că M-ai trimis pe mine" (Ioan 17.21). Este imposibil ca Domnul să sufere din cauza unității ucenicilor Săi, iar noi să rămânem indiferenți față de unitatea tuturor creștinilor. Acest lucru ar însemna o trădare criminală și o încălcare a poruncii Sale divine.

Tocmai din aceste motive, cu acordul reciproc și cu participarea tuturor Bisericilor Ortodoxe locale, Patriarhia Ecumenică, de mai multe decenii, a organizat dialoguri teologice oficiale panortodoxe cu mai marii Bisericilor și Confesiunilor Creștine. Scopul acestor dialoguri urmărește, într-un spirit de dragoste, discutarea tuturor factorilor care îi divid pe creștini, atât în termenii credinței cât și în ceea ce privește organizarea și viața Bisericii.

Aceste dialoguri, alături de celelalte eforturi, în sensul existenței unor relații pașnice și de fraternitate între Bisericile Ortodoxe și alți creștini, din păcate, sunt contestate astăzi într-un mod fanatic inacceptabil - cel puțin din punct de vedere al unei moralități cu adevărat ortodoxe - de către anumite cercuri care își arogă lor însele titlul de zelot și de apărător al Ortodoxiei. Ca și cum toți Patriarhii și Sfintele Sinoade ale Bisericilor Ortodoxe din întreaga lume, care au decis în unanimitate și vor continua să sprijine aceste dialoguri, nu sunt ortodocși. Astfel, acești adversari, care se opun oricărui efort de refacere a unității între creștini, se ridică pe ei înșiși mai presus de Sinoadele episcopale ale Bisericii, până în primejdiosul punct de a crea schisme în interiorul Bisericii.

În argumentarea lor, polemică, critică restaurarea unității între creștini, fără să ezite a denatura realitatea, în scopul inducerii în eroare și întărâtării creștinilor. Astfel, ei mențin sub tăcere faptul că dialogurile teologice au loc prin decizia unanimă a tuturor Bisericilor Ortodoxe, atacând însă Patriarhia Ecumenică, singură. Împrăștiie zvonuri false, cum că uniunea dintre romano-catolici și Bisericile Ortodoxe este iminentă, în timp ce ei știu bine că diferențele discutate în cadrul acestor dialoguri teologice rămân numeroase și necesită o dezbatere de lungă durată; în plus, uniunea nu este decisă de către comisii teologice, ci de Sinoadele Bisericești.

Cântecul potirului

Nichifor CRAINIC

Când holda taiată de seceri fu gata
Bunicul și tata
Lăsară o chită de spice în picioare
Legând-o cucernic cu fir de cicoare;
Iar spicele-n soare sclipeau mătăsoș
Să-nchipuie barba lui Domnu Cristos.

Când pâinea-n cuptor semăna cu arama,
Bunica și mama
Scoțând-o sfielnic cu semnele crucii,
Purtau parcă moaște cinstite și lucii
Ca pâinea, dând abur cu dulce miros,
Părea că e barba lui Domnu Cristos.

Și iată potirul la gură te-aduce,
Iisuse Cristoase, tu jertfă pe cruce,
Hrănește-mă mamă de sfânt Dumnezeu.
Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin tine,
Tu pâinea de-a pururi a neamului meu.

Din coarda de viță ce-nfășura crama
Bunica și mama
Mi-au rupt un ciorchine, spunându-mi povestea;
Copile, grăira, broboanele-acestea
Sunt lacrimi de mamă varsate prinos
La casnele Domnului nostru Cristos.

Apoi, când culesul de struguri fu gata,
Bunicul și tata
În joc de călcâie jucând nestemate
Ce lasă ca rana și roaie-nspumate,
Copile, grăira, e must sângheros
Din inima Domnului nostru Cristos.

Și iată potirul la gură te-aduce,
Iisuse Cristoase, Tu jertfă pe cruce;
Adapă-mă, sevă de sfânt Dumnezeu.
Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin tine,
Tu, vinul de-a pururi al neamului meu.

Podgorii bogate și lanuri mănoase,
Pământul acesta, Iisuse Cristoase,
E raiul în care ne-a vrut Dumnezeu.
Privește-te-n vie și vezi-te-n grâne
Și sângheră-n struguri și frânge-te-n pâine,
Tu, viața de-a pururi a neamului meu.

Chemarea lui Iisus

Pr. Arsenie BOCA

Voi, care nu știurăți ce-i binele în viață
Și nici căldura sfânta ce inima dezgheață,
Voi, care în durere ați suspinat și-ați plâns
Și cântul fericirii în inimi vi s-a stins,
Veniți, Stăpânul lumii, Iisus, vă cheamă-ntr-una
Și mâinile-Și întinde s-astâmpere furtuna.

Voi, pentru care viața n-a fost decât un chin
Și zâmbetul durere, iar râsul un suspin,
Voi, ce-ați ascuns trecutul sub lepezile reci
Și plângeți fericirea ce ați pierdut în veci,
Veniți cu ochii-n lacrimi, dar cu privirea sus,
Găsi-veți mângâiere la sânul lui Iisus.

Voi toți, care în viață ați căutat uitarea
Păcatelor în cupa, ce v-o întinse desfătarea
Și surzi ați fost la glasul ce cobora de sus,
Azi, până mai e vreme, vă-ntoarceți la Iisus ;
Spuneți-I Lui durerea și El vă va-ntări,
Povara vieții voastre cu El veți împărți.

Voi, care nu știurăți ce-i adevărul viu
Și-n aiurare spuneți că cerul e pustiu,
Sătui de-nțelepciune, o, voi ce vă trudiți
Să dărâmați și-n urmă nimic să nu clădiți,
Rugați-vă, și-atunci ca să simțiți nu-i greu
Și-n cer, și-n jurul vostru, și-n voi pe Dumnezeu.

Oricare-ați fi, în pace veniți, veniți la El,
Pe nimeni niciodată n-a izgonit defel ;
Cu milă vă primește și brațele-Și întinde,
În dragostea-I cerească Iisus pe toți cuprinde ;
La pieptul Lui cel dulce iubindu-l vă-ncălziți,
Iisus este-nvierea, veniți la El, veniți !

Metanie

Radu GYR

Doamne, fă din suferință,
Pod de aur, pod înalt,
Fă din lacrimă velință
Ca într-un pat adânc și cald.
Din lovirile nedrepte
Faguri facă-se și vin.
Din înfrângeri, scări și trepte,
Din căderi, urcuș alpin.
Din veninul pus în cană
Fă miresme ce nu pier.
Fă din fiecare rană
O cădelnița spre cer;
Și din fiece dezastru
Și crepuscul stins în piept,
Doamne, fă lăstun albastru
Și fă zâmbet înțelept.

„Isaltații” din Aiud (continuare din pag. 5)

Sergentul Ardeleanu, noaptea târziu, bagă capul pe vizetă. Se uită și mă vede dormind jos.

- Ce-i cu tine, mă?
- Mulțumesc de întrebare!
- Cine te-a pedepsit?
- Nimeni.
- Suie-te-n pat!
- Nu vreau!

Se uită și pleacă. Revine. Deschide vizeta:

- Mă, tu nu ești în lista de pedepsiți!
- Am spus eu că-s pedepsit?
- Atunci de ce te-ai culcat la podele?
- Scrie undeva că n-am voie să dorm la podele?
- Ce vrei tu, mă?
- Să-mi plătesc păcatele!
- Mă, da prost mai ești! Față de cine?
- Față de Dumnezeu.

Când îi vine tura de noapte, deschide și locotenentul Florea. În spatele lui, Ardeleanu.

- Ce, mă, e mai dulce la podele?
- Mai dulce!
- Nu-i voie să dormi pe jos.
- Pentru ce nu-i voie?
- Așa-i ordinul”
- Și dacă nu execut ordinul?”
- Te pedepsesc!
- Îmi luați salteaua?
- Da.
- Să v-o dau!... Și pătura?
- Dă-l în ...de îmbâcsit! Las-o acolo. Tot la podele doarm!

A venit Paștele. „Unul pe altul să ne îmbrățișăm, iar celor ce ne urâsc pe noi să le iertăm toate pentru

Înviere.” Greu cuvânt! Cine-l poate cuprinde?

După stingere, trece sergentul Ardeleanu pe la ușă:

- Te-ai culcat, mă-n pat?
- Culcat!
- Unde-i mai bine?
- În săptămâna Patimilor e mai plăcut la dușumea.

De Paști, cum vedeți, m-am ridicat cu jumătate de metru mai sus.

- Mă, mulți „isaltați” mai sunt în pușcăria asta!
- Mulți, dom sergent, mai toți!

(Pr. Dimitrie Bejan, din volumul *Vifornița cea mare*)

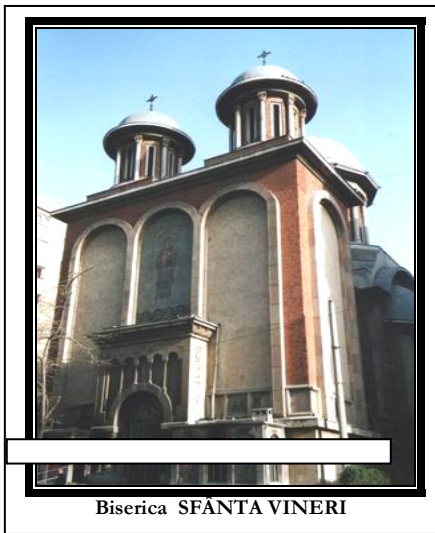
Ieșirea cu cinstitele daruri (cont. din pag. 6)

Iar când preotul pomenește pe **Prea Fericitul Părinte Patriarh al Bisericii noastre** și, de asemenea, pe **Prea sfințitul episcop al locului; pe mai marii orașelor și ai satelor și pe toată oastea creștină**, tu roagă-te în inima ta, după cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, ca Dumnezeu să-I pomenească întru împărăția Sa, să-I păzească în pace și liniște pe toți și să le dea înțelepciune, sănătate și zile îndelungate, pentru ca în liniștea lor să duci și tu viața liniștită și netulburată, întru toată cuvioșia și curăția. În sfârșit, când preotul glăsuiește: **Și pe voi pe toți, dreptmăritorilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa**, fă-ți semnul Sfintei Cruci și te roagă și tu pentru preot, zicând cu toată căldura inimii tale: **Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa!**

Această sfântă ieșire închipuiește mergerea Mântuitorului spre Patimile cele mântuitoare și de acolo la Golgota, spre a Se răstigni și a muri pentru mântuirea neamului omenesc. Amintindu-ți toate acestea, creștine, înalță-ți mintea spre cele săvârșite de Mântuitorul pentru mântuirea ta, închină-te Lui cu credință și, cugetând că El Însuși trece pe dinaintea ta, în loc de veșminte, ramuri și stâlpare, așterne înaintea Lui inima ta, ca prin trecerea Sa să o înmoaie și să facă să curgă din ea izvoarele lacrimilor de pocăință care sting păcatele ce mistuie inima.

(Episcopul NICODIM – *Creștinul la Sfânta Liturghie*) (Va urma.)

Biserica SFANTA VINERI

CUGETĂRI

Mizeria și lipsa

Cu cât este mai mare bogăția fără Dumnezeu, cu atât este mai mare mizeria. Cu cât este mai mare știința fără Dumnezeu, cu atât este mai mare lipsa.

Singur Dumnezeu face pe om bogat sau înțelept.

Lumea, fără Dumnezeu, creează numai cerșetori și proști.

Părintele Nicolae VELIMIROVICI

Despre pieirea dracilor

Slăbesc dracii când, prin împlinirea poruncilor, se împuținează patimile din noi; și pier când, prin nepătimire, patimile dispar desăvârșit, nemaiaflând pe acelea prin care ei se aflau în suflet și-l războiau. și acestea ar putea fi împlinirea cuvântului: ...*slăbi-vor și vor pieri de la fața Ta!*

Sfântul Maxim MĂRTURISITORUL

Cele ce ne îndeamnă la bune

Trei sunt cele ce ne pornesc pe noi spre cele bune: simțămintele firești, Sfintele Puteri și voința cea bună. Simțămintele firești, atunci când ceea ce voim să ne facă nouă oamenii, asemenea și noi le facem, sau când vedem pe cineva în necaz și ne milostim de el în chip firesc; Sfintele Puteri, atunci când, începând noi un lucru bun, aflăm sprijin și săvârșim acel lucru, iar voința cea bună, atunci când, deosebind binele de rău, alegem binele.

Cele ce ne îndeamnă la rele

Și iarăși trei sunt cele ce ne îndeamnă pe noi la rele: patimile, dracii și voia cea rea. Patimile, atunci când poftim un lucru împotriva rațiunii, precum mâncare înainte de vreme, ori împreunare cu femeia fără scopul

nașterii de copii, sau nelegitimă, și iarăși atunci când ne supărăm în mod necuviincios, de pildă împotriva celui ce ne-a păgubit sau ne-a ocărat. Dracii ne îndeamnă la rău atunci când, pândind vremea în care lenevim, năvălesc asupra noastră cumplit și fără veste, stârnind patimile spuse mai înainte și cele asemenea lor. Iar voința (hotărârea) cea rea când, cunoscând binele, în locul lui alegem mai vârtos răul.

Sfântul Maxim MĂRTURISITORUL

Mult și puțin

Cine nu este mulțumit cu un bun mic, acela crede într-un bun mai mare și caută bunul mai mare.

Cine nu se mulțumește cu un bun mai mare, acela crede în bunul cel mai mare și caută bunul cel mai mare.

Însă cine nu se mulțumește cu bunul cel mai mare, acela nu mai crede în nici un bun și nici nu caută vreun bun.

Cine nu se mulțumește cu o stare morală scăzută, acela crede într-o stare morală înaltă și caută starea morală înaltă.

Cine nu se mulțumește cu o stare morală înaltă, acela crede într-o stare morală mai înaltă și caută starea morală cea mai înaltă.

Însă cine nu se mulțumește cu cea mai înaltă stare morală, acela nu mai crede în nici o stare morală și nici nu caută vreo stare morală.

Cine nu se mulțumește cu fața luminată a adevărului, acela crede în fața mai luminată a adevărului și caută fața mai luminată a adevărului.

Cine nu se mulțumește cu fața mai luminată a adevărului, acela crede în fața cea mai luminată a adevărului și caută fața cea mai luminată a adevărului.

Însă cine nu se mulțumește cu fața cea mai luminată a adevărului, acela nu mai crede în nici un adevăr și nici nu caută vreun adevăr.

Așa se explică de ce, printre creștinii care au primit credința creștină, există adeseori mai mulți amoralii și ateii decât printre necreștinii care nu au avut totul și nu au pierdut totul.

Părintele Nicolae VELIMIROVICI

REDACTIA

Email – paulghitiu@gmail.com

Tel: 0744530615; 0728873269 Fax: 0213163685

Redactor – Pr. Ciprian MATEȘ

Coordonator – Paul GHIȚIU

Revista poate fi citită și pe www.sfvineri.ro